

SERVICII

În conformitate cu prevederile Legii nr.266/ 2002 privind producerea, prelucrarea, controlul și certificarea calității, comercializarea semințelor și a materialului săditor, precum și înregistrarea soiurilor de plante, Institutul de Stat pentru Testarea și Înregistrarea Soiurilor examinează tehnic soiurile românești și străine pentru care se solicită înscrierea în Registrul soiurilor și în Catalogul oficial al soiurilor de plante de cultură din România.

Înregistrarea soiurilor se face pe baza testului de distincție, uniformitate și stabilitate(DUS) și, în funcție de specie, se efectuează și testul valorii agronomice și de utilizare(VAU).

I.S.T.I.S. examinează soiurile românești și străine pentru care se solicită protecție, în conformitate cu prevederile Legii nr. 255/1998 privind protecția noilor soiuri de plante.

Examinarea soiurilor se organizează în cadrul **Centrelor de Testare a Soiurilor**, care sunt amplasate în diferite condiții ecologice ale țării și care formează rețeaua oficială a testării soiurilor.

Centrele de testare a soiurilor efectuează examinarea soiurilor de cereale, plante oleaginoase, textile, plante tuberculifere și rădăcinoase, plante furajere, tutun, plante medicinale și aromatice, legume de câmp și solarii și plante ornamentale de câmp.

Testarea soiurilor de viță de vie, pomi, arbuști fructiferi, căpșun, hamei și specii dendrologice se efectuează în puncte de testare situate în podgorii și bazine pomicole reprezentative.

Prin ordin al ministrului agriculturii, alimentației și pădurilor se pot acredita agenți economici pentru anumite specii sau soiuri, care să efectueze teste și să propună înregistrarea lor în Catalogul oficial, sub supravegherea I.S.T.I.S.

Etapele testării

1. Înscrierea soiurilor pentru testare
2. Testarea soiurilor
3. Înregistrarea soiurilor de plante de cultură
4. Radierea soiurilor
5. Reînscrierea soiurilor

Înscrierea soiurilor pentru testare

I.S.T.I.S. poate înscrie pentru examinare soiuri din toate speciile de plante de cultură care se cultivă în România.

Soiurile modificate genetic, sunt admise la testare numai după obținerea de către solicitant a autorizației pentru introducere deliberată în mediu, în conformitate cu Legea nr. 214/2002, articolul 25, alineatul 6.

Înscrierea soiurilor pentru testare se face pe baza unei comenzi de testare, a unei cereri tip prezentată și a descrierii soiurilor(**Chestionar Tehnic**) conform protocoalelor Oficiului

Comunitar al Soiurilor de Plante (**CPVO**) sau ale Uniunii Internaționale pentru Protecția Noilor Soiuri (**UPOV**).

Testul DUS în vederea acordării protecției conform Legii 255/1988 se execută la cererea Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci.

Comenzile de testare și cererile tip se depun la I.S.T.I.S. la termenele prevăzute în **anexa nr. 3**.

Semințele și materialul săditor pentru toate tipurile de teste se asigură gratuit de către solicitantul cererii de înscriere, în cantitățile și la termenele prevăzute în anexa nr. 3. Acestea vor fi însoțite de buletine de analiză emise de laboratoare autorizate sau de laboratoarele proprii solicitantului. I.S.T.I.S. împreună cu menținătorii soiurilor se vor ocupa de asigurarea seminței din categorii biologice superioare (prebază și bază) pentru matorii de referință.

Testarea soiurilor

Testele efectuate de ISTIS sunt următoarele:

- a) testul privind distinctivitatea, uniformitatea și stabilitatea soiurilor(DUS);
- b) testul privind valoarea agronomică și de utilizare(VAU);
- c) teste pentru verificarea autenticității și purității varietale a soiurilor multiplicare, teste care se efectuează pe plante obținute direct din semințe sau plante tinere din categoria "certificată";
- d) teste preliminare în vederea testării oficiale a soiurilor;
- e) teste pentru verificarea coincidenței la înflorire a formelor parentare;
- f) teste privind comportarea soiurilor înregistrate sau în curs de înregistrare în condiții de producție;
- g) teste pentru verificarea menținerii;
- h) teste specifice pentru determinarea amprentei genetice a soiului.

Testul DUS

Testul DUS este obligatoriu pentru toate creațiile noi la care se solicită înregistrarea.

Testul DUS se efectuează timp de 2 ani consecutiv sau 2 cicluri de vegetație în 1-2 localități, după caz, conform protocoalelor CPVO sau ghidurilor UPOV.

Un soi este considerat **distinct** dacă, indiferent de originea naturală sau artificială a variației inițiale din care a rezultat, este în mod clar distinct prin unul sau mai multe caractere de oricare alt soi cunoscut în Comunitatea Europeană și în România.

Caracterele trebuie să poată fi recunoscute și descrise precis.

Un soi se consideră **uniform** dacă supus unor variații previzibile specifice sistemului de înmulțire, plantele rămân suficient de uniforme în caracterele destinate, relevante.

Un soi se consideră **stabil** dacă, după înmulțiri sau multiplicări succesive sau la sfârșitul fiecărui ciclu de înmulțire (dacă amelioratorul a definit un ciclu specific de înmulțire sau multiplicare), caracterele esențiale rămân la fel ca în descrierea inițială.

După executarea testului DUS se comunică solicitantului rezultatul examinării (raportul, descrierea).

Testul VAU

Testul **VAU** se efectuează în mod obligatoriu pentru soiurile din speciile de culturi de câmp autohtone și străine, în vederea introducerii lor în Registrul soiurilor. Aceste specii se regăsesc în Catalogul comunitar al soiurilor din speciile de plante agricole.

La cereale, plante oleaginoase și textile, plante tuberculifere și rădăcinoase și plante furajere, testarea se efectuează, de regulă, în cel puțin 5 CTS-uri. Stabilirea rețelei CTS-urilor pentru testare la fiecare specie se face ținând seama de condițiile pedoclimatice și de importanța economică a speciei respective.

Testarea soiurilor autohtone și străine pentru determinarea valorii agronomice și de utilizare durează 3 cicluri de producție efectivă. Testarea poate dura numai 2 ani (2 cicluri) în cazul soiurilor la care în acești 2 ani rezultatele sunt superioare soiurilor martor, în toate localitățile de testare.

La soiurile modificate genetic a căror forme normale sunt deja înregistrate, testarea se execută un singur an.

Teste pentru verificarea autenticității și purității varietale a soiurilor multiplicat

Testele privind verificarea autenticității și purității varietale a soiurilor multiplicat se efectuează anual de către I.S.T.I.S., în scopul de a interzice folosirea la reînmulțire și pentru comercializare a semințelor necorespunzătoare din punct de vedere al autenticității, purității varietale și stării sanitare.

În pre și postcontrol se verifică dacă în cursul multiplicării soiurile și-au păstrat aceleași caractere ca la înregistrarea în Catalogul oficial și au puritatea biologică corespunzătoare categoriei declarate.

Se testează semințele din categoriile biologice : prebază, bază, certificată, standard sau alte categorii, după caz.

Teste preliminare

Testele preliminare se execută de către I.S.T.I.S. pentru creațiile noi autohtone și străine, la solicitarea beneficiarilor, în 1-3 CTS-uri, cu număr redus de repetiții (2-3) și cu suprafața parcelei la nivelul a jumătate din parcela normală.

Aceste teste cuprind date privind capacitatea de producție, precocitatea și rezistența la cădere sau frângere.

Teste pentru verificarea coincidenței la înflorire și a capacității de producție a formelor parentale

La solicitarea beneficiarilor, I.S.T.I.S. poate organiza și teste pentru verificarea coincidenței la înflorire și a capacității de producție a formelor parentale.

Aceste teste se organizează într-un singur centru de testare, reprezentativ pentru specia respectivă.

Teste privind comportarea soiurilor în condiții de producție

Testele privind comportarea soiurilor înregistrate sau în curs de testare, în condiții de producție, se organizează de către I.S.T.I.S. în unul sau mai multe C.T.S.-uri, la solicitarea beneficiarilor.

În cadrul acestor teste, soiurile vor fi comparate cu soiuri deja răspândite în producție, iar suprafața parcelelor va fi de 0,2-1,0 ha pentru culturi de câmp și 0,1-0,2 ha pentru legume.

Înregistrarea soiurilor de plante de cultură

În vederea înregistrării soiurilor se constituie următoarele comisii:

- a) Comisia de înregistrare pentru culturi de câmp, cartof, tutun, plante medicinale și aromatice ;
- b) Comisia de înregistrare pentru legume, ciuperci, plante ornamentale;
- c) Comisia de înregistrare pentru viță de vie, pomi, arbuști fructiferi, căpșun și hamei.

Componența comisiilor de înregistrare se aprobă de către conducerea M.A.A.P., la propunerea I.S.T.I.S. Din comisii fac parte specialiști din M.A.A.P., institute de învățământ superior agricol, I.S.T.I.S., precum și alți specialiști care să nu fie în niciun fel implicați în crearea de soiuri.

Comisiile de înregistrare sunt coordonate în activitatea lor de către secretarul de stat cu problemele producției vegetale.

Ca să poată fi înregistrat în Catalogul oficial, un soi din speciile agricole de câmp trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) să se caracterizeze prin aceea că este distinct, suficient de uniform și stabil;
- b) să posede însușiri agronomice și de utilizare satisfăcătoare ;

Un soi din speciile horticole și dendrologice trebuie să îndeplinească următoarele condiții :

- a) să fie distinct, suficient de uniform și stabil;
- b) în cazul cicorii pentru industrializare, soiul trebuie să fie distinct, suficient de uniform și stabil și să posede valoare agronomică și de utilizare satisfăcătoare.

Înregistrarea soiurilor se bazează pe rezultatele examinărilor, în special teste de câmp, care acoperă un număr suficient de caracteristici pentru ca soiul să fie bine și corect descris.

Ministerul Agriculturii, Alimentației și Pădurilor poate lua măsuri de interzicere a cultivării unui soi modificat genetic înregistrat în condițiile în care:

- a) din punct de vedere al sănătății plantelor poate dăuna culturii altor soiuri sau specii;
- b) testările oficiale arată că soiul, în oricare parte a țării, nu dă rezultate similare celor obținute de la un soi comparabil înregistrat în Catalogul oficial ;
- c) aparține unei clase de maturitate necorespunzătoare.

În cazul în care este un pericol iminent de răspândire a organismelor dăunătoare sau un pericol iminent pentru sănătatea umană sau pentru mediu, interzicerea unui soi poate fi impusă imediat ce cererea lui a fost înregistrată până când se ia o decizie finală. Termenul pentru luarea deciziei finale este de 3 luni.

Instituțiile abilitate trebuie să se asigure că alimentele sau ingredientele alimentare obținute din soiuri modificate genetic să fie acceptate de autoritatea națională competentă.

Dacă materialul derivat dintr-un soi modificat genetic are ca destinație utilizarea în calitate de alimente sau ingrediente alimentare, aceste alimente nu trebuie :

- a) să prezinte pericol pentru consumatori ;
- b) să inducă în eroare consumatorul;
- c) să difere de alimentele sau ingredientele alimentare pe care intenționează să le înlocuiască, într-o asemenea măsură încât consumul lor normal să fie dezavantajos nutrițional pentru consumator.

Pentru soiurile înregistrate, I.S.T.I.S. eliberează solicitantului un certificat privind înregistrarea acestuia.

La înregistrare se constituie proba etalon, față de care se va compara în anii următori autenticitatea seminței în urma selecției de menținere. Aceste probe se solicită de la persoana responsabilă pentru soi.

Radierea soiurilor

(1) Radierea unui soi din Catalogul oficial se poate face dacă :

- a) se dovedește la examinare, că soiul nu mai este distinct, suficient de uniform și stabil, în sensul în care aceste caractere au fost luate în considerare la înregistrarea sa în Registrul soiurilor și în Catalogul oficial;
- b) în perioada cererii pentru înregistrare sau în timpul examinării, au fost furnizate elemente false sau frauduloase care au influențat factorii pe baza cărora s-a înregistrat soiul;
- c) la solicitarea menținătorului, precum și în cazul în care menținătorul nu își îndeplinește obligațiile ce îi revin de a prezenta în orice moment sămânța necesară care să asigure reproducerea soiului cu caracteristicile inițiale, avute la înregistrare și de a se supune inspecției făcute în scopul verificării modului cum se efectuează selecția conservativă;
- d) nu mai există un responsabil cu menținerea în selecție conservativă a soiului;
- e) se dovedește că același soi se regăsește în Registrul soiurilor și în Catalogul oficial sub un alt nume;

- f) după 10 ani de la înregistrarea în Registrul soiurilor, dacă nu se mai solicită sau nu se mai aprobă reînscriserea;
 - g) la cererea autorului, în afara cazului în care există menținerea soiului.
- (2) Sămânța și materialul săditor din soiurile radiate mai pot fi certificate și comercializate până la 30 iunie a anului al treilea de la radiere.

Reînscriserea soiurilor

(1) Înregistrarea în Catalogul oficial a unui soi poate fi reînnoită dacă este încă cultivat la o asemenea scară pentru a justifica acest lucru, este încă distinct, suficient de uniform și stabil sau dacă trebuie menținut ca soi în conservare.

Retestarea soiurilor înainte de reînscrisere este obligatorie pentru a determina dacă soiurile sunt încă distincte, suficient de uniforme și stabile, păstrându-și aceleași caractere ca în momentul înregistrării. Un soi reînscris nu este considerat ca un soi nou și își păstrează aceeași denumire.

(2) Reînregistrarea unui soi se poate face pentru perioade succesive de 5 ani.

(3) Cererile de reînscrisere și semințele necesare retestării trebuie depuse cu 2 ani înaintea termenului de expirare a înregistrării, excepție făcând varietățile de conservare.

Perioada de valabilitate a înregistrării este extinsă provizoriu până ce este luată decizia privind cererea de reînscrisere.

(4) Reexaminarea soiurilor în vederea reînregistrării se va efectua contra cost, conform tarifelor în vigoare.